
PLAN D'INSTRUCZIUN ECUMENIC DA RELIGIUN

SCOLA PRIMARA E STGALIM SUPERIUR



2018

PER LA SCOLA POPULARA DAL GRISCHUN

Cuntegn

Prefaziun	04
Champs da cumpetenzza e cuntegns per il 1. ed il 2. ciclus	07
Explicaziuns tar las cumpetenzas 1. ciclus	08
Explicaziuns tar las cumpetenzas 2. ciclus	16
Champs da cumpetenzza e cuntegns per il 3. ciclus	33
Explicaziuns tar las cumpetenzas 3. ciclus	34

Abreviazions

PI21GR	Plan d'instrucziun 21 Grischun (2016)
NUS	Rom «Natira, Uman, Societad» 1./2. ciclus
ERC	Rom «Etica, Religiuns, Cuminanza (cun dumondas da la vita)» 3. ciclus
LeRUKa	Plan d'instrucziun per la Baseljia catolica en la Svizra tudestga, Lucerna 2017
+X	Projects e purschidas da la furmaziun ecclesiastica ordaifer la scola e catechesa en il model 1+1+X

Prefaziun

Instrucziun da religiun confessiunala en scola

Sco amplificaziun a l'instrucziun statala en «Etica-Religiuns-Cuminanza (ERC)» vul l'instrucziun confessiunala en scola porscher a las scholaras ed als scolars l'orientaziun en l'atgna religiun, als accompagnar sin lur via religiosa ed als promover en lur maiorenitad religiosa.

Il Plan d'instrucziun ecumenic da religiun 2018 avant maun sustegna las persunas d'instrucziun da la baselgia per che l'instrucziun da religiun possia prestar sia contribuziun en l'incumbensa da la furmaziun e da l'educaziun en scola. El fa transparenta l'atgna confessiun a las scholaras ed als scolars, è en il medem mument dentant marcà d'avertezza e respect per ils commembers d'autras confessiuns e da sensibilitad per ils contexts da problems da l'entira societad. L'instrucziun confessiunala en il lieu d'emprender scola vegn chapida sco rom da furmaziun e contribuescha ad ina educaziun e furmaziun a favur d'ina societad filantropica.

In'Instrucziun da religiun en quest senn è pensada explicitamain per ina gruppa heterogena da scholaras e scolars che crajan e tschertgan sco er per talas e tals che na crajan betg ed èn distanziads. L'instrucziun duai abilitar ad in pensar ed agir responsabel sin fundament da religiun e cardientscha.¹

Motivaziun da l'instrucziun religiosa confessiunala

Sco rom da scola vegn l'instrucziun da religiun confessiunala motivada pedagogicamain e sa basa sin las suandantas trais argumentaziuns:

Argumentaziun en vista a la cultura da religiun

L'instrucziun da religiun confessiunala fa accesibel a las scholaras ed als scolars las basas da l'atgna tradiziun da cardientscha. Ella resguarda ch'il mund d'uffants e giuvenils d'ozendi n'è betg pli furmà sulettamain tras la cultura cristiana, ma bain tras bieras furmas d'exprimer religiosas. La furmaziun religiosa contribuescha essenzialmain a

la cumpetenzza da las scholaras e dals scolars d'interpretar l'istorgia culturala.

Argumentaziun comunicativa

L'instrucziun da religiun confessiunala abiliescha a las scholaras ed als scolars da sviluppar lur dumondas davart il senn en confruntaziun cun ulteriuras tradiziuns religiosas. L'occupaziun critica cun l'atgna tradiziun religiosa e cun l'atgna biografia contribuescha fermamain ad ina furmaziun d'identitad reussida.

Argumentaziun per l'access al mund

Per pudair chapir la realitad complexa dal temp preschent dovran scholaras e scolars differents access per pudair eruir il mund. Sper lavur, etica, pedagogia, politica ed art tutga er la religiun tar il sector da savida e pratica che la scola sto introducir. Tras l'access religios da la realitad porscha l'instrucziun religiosa ina contribuziun indispensabla a l'incumbensa da furmaziun da la scola.²

¹ Cump. «Netzwerk Katechese (Hg.): Konfessioneller Religionsunterricht und Katechese. Lehrplan für die Katholische Kirche in der Deutschschweiz, Luzern 2017, 8.»

² Cump. «Netzwerk Katechese (Hg.): Konfessioneller Religionsunterricht und Katechese. Lehrplan für die Katholische Kirche in der Deutschschweiz, Luzern 2017, 9.»

Finamiras

L'instrucziun da religiun confessiunala sa chapescha sco part da la furmaziun religiusa da la scola populara e s'orientescha a las suandantas finamiras:

- Ella intermediatescha savida fundamentala davart la religiun cristiana.
- Ella contribuescha substanzialmain a la furmaziun culturala.
- Ella contribuescha al svilup d'ina cuminanza da valurs responsada da la cardientscha cristiana.
- Ella promova il svilup da l'identitad e sustegna ina moda da viver cun atgna respunsabladad.
- Ella promova l'abilitad da s'exprimer en la religiun.³

Entrada en vigor

L'onn da scola 2018/19 introducescha la scola populara grischuna il Plan d'instrucziun 21. Il modell 1+1 vegn realisà sin tut ils stgalims da scola. En consequenza da quests svilups ha elavurà ina gruppa da persunas dal fatg da la pedagogia da religiun il Plan d'instrucziun ecumenic religiun 2018 avant maun. Quel entra en vigor a partir da l'onn da scola 2018/19 ed è liant per l'instrucziun da religiun en la scola populara grischuna (+1).

Cumposiziun e structura

Il plan d'instrucziun sa cumpona da las suandantas quatter cumpetenzas da basa:

- sviluppar identitad
- acquistar l'abilitad da s'exprimer en la religiun
- concretisar la chapientscha da la Bibla
- scuvrir la pratica cristiana

Las quatter cumpetenzas fundamentalas ch'èn subordinadas en dus puncts centrals furman la basa per ils temas dal plan d'instrucziun per la scola primara. Per il stgalim superiur croda questa subordinaziun tematica davent. Las quatter cumpetenzas da basa sco er ils puncts centrals tematics sa fundeschan sin il Plan d'instrucziun IR da las baselgias dal chantun da Son Gagl sco er sin il Plan per l'instrucziun da religiun da la baselgia catolica da la Svizra tudestga.

Orientaziun da cumpetenzas

Il Plan d'instrucziun ecumenic da religiun 2018 s'orientescha a la chapientscha da cumpetenzas dal Plan d'instrucziun 21. Il Plan d'instrucziun 21 chapescha sut «cumpetenzas» ils resultats da process d'emprender. Tar ina cumpetenza tutgan savida, abilitads e tenutas. Aspects da cuntegn, acciun e tenuta vegnan entretschads en process d'emprender uschia, che scolaras e scolars als resentan sco relevants ed als pon applitgar.



³ Cump. «Netzwerk Katechese (Hg.): Konfessioneller Religionsunterricht und Katechese. Lehrplan für die Katholische Kirche in der Deutschschweiz, Luzern 2017, 10f.»



Explicaziuns

En quest plan d'instrucziun vegnan ils temas ordinads a las competenzas dals singuls stgalims da scola mussads en tabellas separadas. Las explicaziuns cuntengnan competenzas specificas tar il tema, cuntengns che sa basan sin il tema e propostas d'acziun per ils process d'emprender correspondents. Tar l'elecziun dal tema vegn cusseglia da leger er las explicaziuns correspondentas.

Referiments

En las tabellas d'explicaziun sa chattan referiments tar competenzas e cuntengns dal:

- Plan d'instrucziun 21 GR: Champ «Natira Uman Societad» (NUS) ciclus 1 e 2 e dal rom «etica, religiun, cuminanza (cun dumondas da la vita)» (ERC) ciclus 3.
- LeRUKa: Plan d'instrucziun per l'instrucziun religiosa da la baselgia catolica da la Svizra tudestga.
- +X: Purschida tematica pussaivla en il sector da la furmaziun ecclesiastica ordaifer la furmaziun e catechesa.

Collavuraziun ecumenica

Quest plan d'instrucziun è vegnì elavurà ed approbà da la Baselgia catolica dal chantun Grischun, da la Baselgia evangelic-refurmada dal Grischun e da l'Ordinariat episcopal. Cunquai è el liant per l'instrucziun da religiun en la scola, independentamain sch'ella vegn manada a moda ecumena u separada tenor confessiuns.

Meds d'instrucziun

Per quest plan d'instrucziun na vegnan declerads sco liants nagins meds d'instrucziun. Meds d'instrucziun e material per lecziuns tar ils singuls temas chattan las persunas d'instrucziun vinavant tar la Mediateca da la baselgia grischuna (www.kirchliche-mediothek.gr).

Cuira, primavaira 2018

Baselgia catolica dal chantun Grischun

Thomas M. Bergamin

President da la cumissiun administrativa

Baselgia evangelic-refurmada dal Grischun

Andreas Thöny

President dal cussegl da baselgia

Ordinariat episcopal Cuera

Christoph Casetti

Vicari general

Champs da cumpetenzas e cuntegns per il 1. e 2. ciclus

	Sviluppar identitad		Acquistar l'abilitad da s'exprimer en la religiun		Crear chapientscha da la Bibla		Scuvrir pratica cristiana	
	Experientschas da basa	Pluralitad	Teologisar	Lingua religiosa	Furmas da texts biblics	Istorgias biblicas	Festas cristianas	Valurs e normas
1. classa	Jau sun jau	Jau ed ils auters	Sa smirvegliar e dumandar	Creaziun	Istorgias biblicas en maletgs	Abraham e Sara	Festivar festas cristianas	Jesus l'ami dals umans
2. classa	Tema e fidanza	Bun e mal	Simbols	Batten	Istorgias da miraclas	Isaak e Rebecca	Nadal	Reconciliaziun
3. classa	Amur per il proxim	La cardientscha dals cristians	Rituals	Communiun Eucaristia	La Bibla sco Sontga Scrittira	Josef	L'onn ecclesiastic	La regla d'aur
4. classa	Culpa e perdun	Exempels cristians	Fastizs da Dieu en il mund	Texts poetics da la Bibla	Sumeglias	Mose	Exodus e festa dal passah	Illes diesch cumandaments
5. classa	Demanda cun dolor e mort	L'uman sco sumeglia da Dieu	Misteri da la amur da Dieu	Bibla en l'art	Psalms	Retgs (Saul, David Salomo)	Passiun e Pasca	Giustia
6. classa	Esser jester – avair patria	Paulus	Sogn Spiert	Las preistorgias	Profets	Jesus	Tschuncaisma	Visiuns da pasch

Explicaziuns tar las cumpetenzas 1. ciclus

1. classa Svilupp ar identitad		
Temas	Jau sun jau	Jau ed ils auters
Cumpetenzas	<ol style="list-style-type: none"> 1. Percepir mamez cun mes differents sentiments 2. Percepir ed acceptar mamez cun mias differentas caracteristicas 3. Describer quai ch'è caracteristic per mamez e per auters 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Percepir mamez entaifer la gruppa en mia diversitad e singularitad 2. Vegnir a savair che mintgin e mintgina è acceptà e charezzà da Dieu 3. Sa sentir sco cuminanza, elavurar simplas reglas e rituals da l'IR
Cuntegns	<ul style="list-style-type: none"> – Percepir, chapir ed exprimer agens sentiments – Percepir ed exprimer agens basegns 	<ul style="list-style-type: none"> – Introducir rituals, p. ex. center dal rintg, ritual d'entschatta e finiziun – Furmas d'interacziun – Reglas – Introducir uraziuns, elements sco chanzun, ruaus, benedicziun (d'anniversari)
Propostas d'agir	<ul style="list-style-type: none"> – Far patratgs davart dumondas fundamentalas da l'atgna identitad p. ex.: jau sun ..., jau sai ..., a mai gida ..., mai rinforza ..., per mai è impurtant ..., quai ma differenziescha da ..., quai hai jau communabel cun ... 	<ul style="list-style-type: none"> – Arrivar en l'IR: Survista da las furmas da lavur, spzialitads e cuntegns da l'IR, sco p.ex. rituals – Emprima scuntrada cun ina raquintaziun biblica, interpretaziun interactiva da la Bibla – Ponderar co che la relaziun cun Dieu po vegnir exprimida – Ponderar co che novs SeS pon vegnir integrads en la gruppa d'emprander
Renviaments		
PI21GR	NUS 11.1 Describer e reflectar davart experienschas umanas fundamentalas	NUS 10.1 Interess per auters e gidar a concepir la cuminanza NUS 10.2 Tgirar amicizias e relaziuns e reflectar davart talas NUS 10.4 Chapir la relaziun da pussanza e dretg en il temp preschent ed en il temp passà
LeRuKa	1A Percepir ed acceptar sasez cun sentiments e caracteristicas positivas e negativas	1D Percepir agens basegns ed esters en la cuminanza cristiana

1. classa Acquistar l'abilitad da s'exprimer en la religiun

Temas	Sa smirvegliar e dumandar	Creaziun
Cumpetenzas	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sa smirvegliar e teologisar davart il mund 2. Scuvrir pitschnas e grondas dumondas tras teologisar 3. Sentir sasez ed il mund cun tut ils senns 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Scuvrir l'agen spazi da viver 2. Sviluppar respect per la creaziun 3. Scuvrir e mantegnair la creaziun en las stagiuns
Cuntegns	<ul style="list-style-type: none"> – Sa smirvegliar e dumandar – Pitschnas e grondas dumondas dals uffants – Recepir il mund cun tut ils senns – Uraziuns d'engraziament cristianas – Chanzuns e gesticulaziuns areguard smirvegliar, dumandar ed engraziar 	<ul style="list-style-type: none"> – Spazi da viver: Tgi tutga latiers? – Istorgia biblica da la creaziun (Gen 1, Gen 2) – Respect per la creaziun – Stagiuns (Colurs, Simbols, Usits) – Protecziun da la creaziun – Uraziuns per la creaziun
Propostas d'agir	<ul style="list-style-type: none"> – Scuvrir smirvegl e dumondas cun tut ils senns – Teologisar cun objects ed istorgias – Crear portfolio per smirvegl e dumondas – Passentar ura da dumondas cun ils geniturs – Stgaffir atgnas uraziuns d'engraziament 	<ul style="list-style-type: none"> – Sviluppar pensums da tshertgar davart il spazi da viver dals uffants – Scuvrir l'istorgia da la creaziun en la Bibla a moda da giu – Meditaziuns davart il respect da la creaziun – Empreder ad enconuscher acziuns per uffants per la protecziun da la natira (p. ex. Plant for the Planet) – Crear ina maisa da stagiuns

Renziaments

PI21GR	NUS 11.2 Tschentar dumondas filosoficas e reflectar davart talas	NUS 11.3 Declarar, examinar e represchentar valurs e normas
LeRUKa	1B Enconuscher ed interpretar furmas fundamentalas da modas d'exprimer en la religiun	1C Recepir e numnar atgnas imaginaziuns da valurs cristianas
+X	<ul style="list-style-type: none"> – Ura da dumondas en baselgia 	<ul style="list-style-type: none"> – Festa da la creaziun – Acziun da plantar

1. classa Crear chapientscha da la Bibla

Temas	Istorgias biblicas en maletgs	Abraham e Sara
Cumpetenzas	<ol style="list-style-type: none"> 1. Preschentar cuntengs da texts biblics 2. Chapir istorgias biblicas tras maletgs 3. Stgaffir connexs tranter cuntegns biblics ed il mund d'ozendi 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Enconuscher ils archigeniturs Abraham e Sara sco exempels da la cardientscha 2. Elavurar la benedicziun sco agid divin accompagnant e promovant da la vita 3. Chapir partenza ed esser en viadi sco ensainas d'ina vita cristifidaivla
Cuntegns	<ul style="list-style-type: none"> - Istorgias biblicas - Figuras biblicas - Motivs biblics - Simbols cristians - Maletgs da Jesus resp. da Christus 	<ul style="list-style-type: none"> - Il nomad a Canaan - Partenza e benedicziun - Abraham e Sara - Abraham e Lot - Descendenza: Isaak
Propostas d'agir	<ul style="list-style-type: none"> - Tschintg dumondas da G. Lange - Dar titels a maletgs - Dissegnar suenter u cumplettar maletgs - Crear comics tar istorgias - Crear scenas e statuas tar cuntegns 	<ul style="list-style-type: none"> - Scuvrir Abraham sco nomad - Far ina tabla geneologica da l'istorgia da famiglia dals archigeniturs - Declerar a maun da statuas dad Abraham, Sara e Lot (Godly Play) las experientschas da cardientscha, benedicziun e partenza

Renviaments

PI21GR	NUS 12.1 Percepir fastizs religius e s'occupar da tals	NUS 11.1 Describer e reflectar davart experientschas umanas fundamentalas NUS 12.5 S'orientar en la diversidad da tradiziuns e d'ideologias ed inscuntrar cun respect differentas persvasiuns
LeRUKa		1B Enconuscher modas d'exprimer religiusas
+X	<ul style="list-style-type: none"> - Visita d'ina baselgia cun frescos: Sogn Gieri a Razèn, Palantschieu sura da Ziràn, baselgia da Vuorz 	

1. classa Scuvrir pratica cristiana

Temas	Festas cristianas	Jesus l'ami dals umans
Cumpetenzas	<ol style="list-style-type: none"> 1. Raquintar e declerar impurtants aspects da las istorgias dals dis da festa da Pasca e Nadal 2. Scuvrir usits, rituals ed objects da las festas cristianas 3. Stimar expressiun e simbols da las festas 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Chapir Jesus sco ami da l'uman 2. Renconuscher umans ch'èn sclaus d'ina gruppa e chapir lur basegns 3. Recepir imaginaziuns da valurs en relaziun cun Jesus ed ils umans
Cuntegns	<ul style="list-style-type: none"> - L'istorgia da Nadal - L'istorgia da Pasca - Usits en l'onn ecclesiastic - Lieur ed il fiu da Pasca - Chanzuns tar las festas respectivas 	<ul style="list-style-type: none"> - Benedicziun dals uffans Lc 18 - Guariziun d'in impedi Mc 2 - Guardar cun ils eglis e guardar cun il cor - Esser en il center u star da la vart - Vegnir vis u surviv
Propostas d'agir	<ul style="list-style-type: none"> - Identifitgar objects che vegnan utilisads a festas (decoraziun, spaisas spezialas, vestgadira, objects...) - Raquintar las istorgias fundamentalas dals dis da festa e las preschentar comunablamain cun material da metter - Passentar e crear usits e rituals da las festas cristianas en la classa - Chantar da cuminanza chanzuns tradiziunalas da l'onn ecclesiastic 	<ul style="list-style-type: none"> - Approfundar a maun d'ina istorgia la moda d'agir da Jesus sco ami da l'uman tras in dessegn u ina preschentaziun - Preschentar e resentir cun elements bibliodramatics la relaziun da Jesus tar ils umans a l'ur da la societad (p.ex. Bartimeus) - Emprerder d'enconuscher in project u in'organisaziun d'agid per uffants impedids u tschocs

Renziaments

PI21GR	NUS 12.4 Caracterisier tradiziuns da festas NUS 12.2 Explitgar cuntegn, furma linguistica e diever da texts religius	NUS 12.2 Explitgar cuntegn, furma linguistica e diever da texts religius
LeRUKa	1B Enconuscher ed interpretar furmas fundamentalas d'exprimer en la religiun	1C Recepir e numnar atgnas imaginaziuns ed imaginaziuns da valurs cristianas
+X	<ul style="list-style-type: none"> - Participar ad ina festa d'uffants da la dumengia da las palmas, Pasca u Nadal 	<ul style="list-style-type: none"> - Inscunter cun uffants da l'exteriur u impedids - Realisar impuls da la campagna ecumenica

2. classa Sviluppàr identitad

Themen	Tema e fidanza	Bun e mal
Cumpetenzas	<ol style="list-style-type: none"> 1. Raquintar d'atgnas experientschas cun tema e curaschi 2. Describer l'atgna furma d'agir en connex cun tema e curaschi 3. Sviluppàr atgnas strategias per surmuntar la tema 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Enconuscher Dieu sco misteri en las experientschas dal mintgadi 2. Sviluppàr la tschertezza che Dieu m'accumpogna tras mia vita 3. Reflectar experientschas da libertad e cunfins, da bun e mal
Cuntegns	<ul style="list-style-type: none"> – Curaschi e tema – Strategias per surmuntar la tema – Sviluppàr fidanza da sasez – Sviluppàr l'abilitad d'agir 	<ul style="list-style-type: none"> – Dieu sco misteri: sa smirvegliar davart ils misteris da la vita e dal mund – Dieu sco glisch dal mund: experientschas ed istorgias da charezza, benedicziun e speranza – Dieu, zuppà e visibel en las cuntradicziuns da vita – mort, bun – mal
Propostas d'agir	<ul style="list-style-type: none"> – Manar discurs filosofics tar las suandantas dumondas: Tge è tema? Tge è curaschi? Po tema era esser buna? – Udir e raquintar istorgias biblicas che discurran dal tema curaschi e tema (Jona, calmaziun dal stempà, midada da Petrus) 	<ul style="list-style-type: none"> – Manar discurs teologics cun uffants a regard las istorgias da la creaziun en la Bibla. – Pertge datti insumma bun e mal? – Raquintar istorgias biblicas da la benedicziun da Dieu (Abraham, Noah) – S'approximar raquitond a dumondas da dilemmas morals

Renziaments

PI21GR	<p>NUS 11.1 Describer e reflectar davart experientschas umanas fundamentalas</p> <p>NUS 11.2 Tschentar dumondas filosoficas e reflectar davart talas</p>	<p>NUS 11.1 Describer e reflectar davart experientschas umanas fundamentalas</p> <p>NUS 11.2 Tschentar dumondas filosoficas e reflectar davart talas</p>
LeRUKa	<p>1A Percepir sasez cun sentiments e caracteristicas positivas e negativas</p> <p>1C Percepir e numnar imaginaziuns dad atgnas valurs e da valurs cristianas</p>	

2. classa Acquistar l'abilitad da s'exprimer en la religiun

Themen	Simbols	Batten
Cumpetenzas	<ol style="list-style-type: none"> 1. Eruir simbols en lur dimensiunalitad dubla (nivel real e nivel da la significaziun) 2. Declarar simbols e lur origin 3. Stimar ils simbols dal cristianissem 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Chapir il batten cristian e sia significaziun 2. Savair declarar il batten sco expressiun da la relaziun dals cristians cun Dieu 3. Descriver il batten sco ritual communabel da las cuminanze da cardientscha
Cuntegns	<ul style="list-style-type: none"> – Simbols (religijs, betg religijs) – Simbols cristians: crusch – Furmas da preschentaziun da simbols – Istorgias tar simbols – Simbols en la Bibla 	<ul style="list-style-type: none"> – Regurdanzas a l'agen batten – Esser acceptà da Dieu – Batten da Jesus – Simbolica da l'aua – Admissiun en la cuminanza da la Baselia – Crap da batten/cuppa da batten – Differentas confessiuns – cardientscha communabla
Propostas d'agir	<ul style="list-style-type: none"> – Rimnar simbols religijs e betg religijs (p. ex. Emoji) – Elavurar simbols preferids dals uffants – Eruir represchentaziuns da simbols cristians en il mintgadi dals uffants – Sviluppar la sensibilitad per il diever da simbols (expressiun creativa, furmaziun sensitiva) 	<ul style="list-style-type: none"> – Sa regurdar a maun d'objects e maletgs e s'imaginar l'agen batten – Scuvrir e declarar elements che tutgan tar il batten

Renviaments

PI21GR	NUS 12.1 Percepir fastizs religijs en lur conturns ed en il mintgadi e s'occupar da tals	NUS 12.3 Descriver pratica religiosa en il context profan da viver
LeRUKa	1B Enconuscher ed interpretar furmas d'expressiun religiosas	1B Enconuscher ed interpretar furmas d'expressiun religiosas 1E Passentar e festivar festas liturgicas sco expressiun da la cardientscha
+X	– Organisar ina festa davart il tema crusch u in auter simbol cristian	– Visitar in batten en baselia

2. classa Crear chapientscha da la Bibla

Temas	Istorgias da miraclas	Isaak e Rebecca
Cumpetenzas	<ol style="list-style-type: none"> 1. Chapir ils misteris da Jesus sco expressiun da sia pussanza divina 2. Metter en relaziun misteris sco segns da la liberaziun e da guariziun en il mintgadi da las scholaras ed ils scolars 3. Interpretar misteris sco istorgias da cardientscha e da speranza 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Enconuscher ils archigeniturs Isaak e Rebecca 2. Caracterisar success e nunsuccess en la vita dal pèr dals archigeniturs 3. Stgaffir connex dal pèr dals archigeniturs tar l'atgna vita
Cuntegns	<ul style="list-style-type: none"> – Guariziun da l'impedi Mc 2 – Guariziun dal Bartimäus tschoc Mc 10 – Guariziun da la dunna struptgada Lc 13 – Calma dal stemprà Mc 4 – Alientaziun dals 5000 Mc 6 	<ul style="list-style-type: none"> – Rebecca Gen 24 – Isaak e Rebecca sco migrants Gen 26 – Amur da geniturs e dispita tranter fragliuns Gen 27
Propostas d'agir	<ul style="list-style-type: none"> – Raquintar istorgias da miraclas ed elavurar teologisond – Eruir cun Bibliolog e maletgs la significaziun las istorgias da miraclas 	<ul style="list-style-type: none"> – Utilisar metodos narrativas – Pussibilitar identificaziun cun figuras centralas – Actualisar temas da famiglia sco charezza da geniturs scuidanza tranter

Renviaments

PI21GR	<p>NUS 11.2 Tschentiar dumondas filosoficas e reflectar davart talas</p> <p>NUS 12.2 Explitgar cuntegn, furma linguistica e diever da texts religius</p>	<p>NUS 10.1 Gidar a concepir la cuminanza</p> <p>NUS 11.1 Describer e reflectar davart experientschas umanas fundamentalas</p>
LeRUKa	1B Enconuscher ed interpretar furmas fundamentalas d'expressiun religiusa	1C Percepir e numnar imaginaziun da valurs

2. classa Scuvrir pratica cristiana

Temas	Nadal	Reconciliaziun
Competenzas	<ol style="list-style-type: none"> 1. Eruir la festa da Nadal or dal evangeli 2. Raquintar e declarar aspects impurtants da Nadal 3. Chapir e stimar expressiun e simbolica da Nadal 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Percepir l'experiencia da culpa e resguardar la vulnerabilitad persunala e dals auters 2. Scuvrir e mussar furmas e segns da la reconciliaziun 3. Enconuscher la reconciliaziun cun sasez, cun il proxim e cun Dieu sco caracteristica da la pratica cristiana
Cuntegns	<ul style="list-style-type: none"> - Las istorgias da Nadal Lc 2,1-40 e Mt 1,18-2,12 - Chalender d'advent, cranz d'advent, rom da S. Barbara, San Niclà - Usits da Nadal: pignol da Nadal, stalla da Nadal, gieu da Nadal - Chanzun d'advent e Nadal - Rituals da Nadal en las famiglias - Chant dals Trais retgs 	<ul style="list-style-type: none"> - Josef e ses frars Gen 37-49 - Zacheus Lc 19 - Vischinanza e distanza - Vulnerabilitad, dolor - Confiert - Daventar culpont ed esser culpont - Demanza cun culpa - Supplica per perdun en il babnos - Rituals e segns da reconciliaziun
Propostas d'agir	<ul style="list-style-type: none"> - Raquintar e declarar aspects impurtants da l'istorgia da Nadal, pertge che Nadal è ina festa centrala dals cristians - Identifitgar objects (craz d'advent, decoraziun, regals, turta dals Trais retgs) - Passentar/zambregiar/crear e chapir rituals ed objects 	<ul style="list-style-type: none"> - Represchentar scenicamain return e reconciliaziun en in'istorgia biblica - Descriver experiencias da culpa a l'exempel d'istorgias dal mintgadi e formular pussaivladads da dumandar per perdun - Rimnar furmas da rituals da perdun: Dar il maun, embratschar, purtar in regal, mangiar u baiver da cuminanza, scriver ina perstgisa...
Renviaments		
PI21GR	NUS 12.3 Descriver pratica religiosa en il context profan da viver	NUS 10.1 Interess per auters e gidar a concepir la cuminanza NUS 11.1 Descriver e reflectar davart experiencias umanas fundamentalas
LeRUKa	1B Enconuscher ed interpretar modas d'expressiun religiusas	1A Recepir sasaez cun sentiments e caracteristicas positivas e negativas
+X	<ul style="list-style-type: none"> - Chant avert d'advent - Gieu da Nadal - Organisar ina festa da Nadal per uffants 	<ul style="list-style-type: none"> - Preparaziun sin il sacrament dal prender penetienza (cat.)

Explicaziuns davart las cumpetenzas 2. ciclus

3. classa Svilupp ar identitad		
Temas	Amur per il proxim	La cardientscha dals cristians
Cumpetenzas	<ol style="list-style-type: none"> 1. Enconuscher l'amur per il proxim sco principi etic central dal cristianissem 2. Percepir las ragischs giudaicas dal cumandament da l'amur per Dieu e per il proxim 3. Enconuscher l'amur per il proxim sco expressiun da l'amur per Dieu 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Responder a la dumonda davart Dieu cun maletgs, simbols e texts da la tradiziun cristiana 2. Argumentar mia cardientscha cristiana en cumparegliaziun cun autras ideologias 3. Svilupp ar in'atgna tenuta tar dumondas da cardientscha
Cuntegns	<ul style="list-style-type: none"> - Texts biblics davart il tema giusta - Istorgias d'inscunter biblicas - Amur per il proxim sco maxima etica - Diaconia ed empatia - Francestg e Mamma Teresa 	<ul style="list-style-type: none"> - Teologisar cun e per uffants - Dumondas da cardientscha - Confessiun da cardientscha - Maletgs da Dieu - Experienschas da cardientscha da figuras biblicas
Propostas d'agir	<ul style="list-style-type: none"> - Empreuder d'enconuscher differentas istorgias da Jesus davart la giusta, p. ex. la sumeglia dal samaritan misericordavel - Percutar derivanza e significaziun odierna dals 10 cumandaments: Danunder derivan els? Pertge en els vegnids formulads? Tge significaziun han ils 10 cumandaments per mai/nus? - Empreuder d'enconuscher exempels concrets d'amur per il proxim - Manar discurs: Nua e co sa mussa l'amur e la giusta da Dieu envers ils umans? 	<ul style="list-style-type: none"> - Discurrer davart Dieu e percepir latiers aspects da las differentas influenzas biograficas en chaussas religiusas - Identifitgar tesas teologicas sco talas e svilupp ar in sentiment per lur profunditad - Represchentar l'atgna posiziun e respectar a medem temp ils cunfins dal proxim - Reflectar davart experienschas da cardientscha: en il discurs en rudè, cun cudeschs illustrads, films curts, istorgias, dilemmas, proverbis, modas da dir, citats, objects, maletgs, dissegns, materia visuala, discurs en scrit, etc.
Renviaments		
PI21GR	<p>NUS 12.1 Documentar ed explorar baselgia sco communitad</p> <p>NUS 12.5 S'orientar en la diversitad da tradiziuns e d'ideologias ed inscuntrar cun respect differentas persvasiuns</p>	<p>NUS 11.1 Describer e reflectar davart experienschas umanas fundamentalas</p> <p>NUS 11.3 Percepir diversitad da valurs: mias valurs, tias valurs, nossas valurs</p>
LeRUKa	<p>2C S'engaschar per imaginaziuns da valurs e tenutas en ina communitad</p>	

3. classa Acquistar l'abilitad d'exprimer en la religiun

Temas	Rituals	Sontga Tschaina – Eucaristia
Cumpetenzas	<ol style="list-style-type: none"> 1. Descriver rituals e lur significaziun religiosa 2. Differenziar furmas e rituals tenor cuntegn e furma 3. Sviluppar agens rituals 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Descriver furmas fundamentalas da la Sontga Tschaina – eucaristia 2. Preschentar la Sontga Tschaina dals emprims cristians sco origin 3. Festivlar servetsch divin e sa scuntrar sco cuminanza
Cuntegns	<ul style="list-style-type: none"> – Rituals (religijs, betg religijs) – Rituals cristians spezial: Crusch tschendra, segn da benedicziun – Furmas da rituals e lur significaziun – Origin dals rituals – Rituals (da la naschentscha enfin la mort), relaziun cun sacraments (confirmaziun) 	<ul style="list-style-type: none"> – Sontga Tschaina dals emprims cristians – Entupar Jesus en la tschaina cuminaivla – Paun e vin sco segns – Furmas da la Sontga Tschaina e da l'eucaristia – Festivlar furmas da cuminanza – Tge che ans collia e tge che ans separa (ref./cat.)
Propostas d'agir	<ul style="list-style-type: none"> – Scuvrir rituals religijs e betg religijs en il mintgadi – «Chasa d'emprender»: Crear rituals sco via d'emprender – Passentar rituals davart il perdun – Introducir in agen ritual en la classa 	<ul style="list-style-type: none"> – En visita tar ils emprims cristians (crear in viadi tras il temp) – Far ina mappa da concept tar furmas da la Sontga Tschaina e l'eucaristia – Tschentar dumondas ad in maletg (l'ultima Sontga Tschaina)

Renziaments

PI21GR	NUS 12.3 Descriver pratica religiosa en il context profan da viver	NUS 12.5 S'orientar en la diversidad da tradiziuns e d'ideologias ed inscuntrar cun respect differentas persvasiuns
LeRUKa	1B Enconuscher ed interpretar furmas fundamentalas d'expressiun religiosa	2E S'orientar en furmas liturgicas e contribuir a las festas
+X	– Realisar in'emna da pasch cun differents rituals	– Participar a la Sontga Tschaina – eucaristia en l'atgna vischnanca

3. classa Crear chapientscha da la Bibla

Temas	Bibla sco Sontga Scrittira	Josef
Cumpetenzas	<ol style="list-style-type: none"> 1. Demussar l'impurtanza da la Bibla en la tradiziun giudaic-cristiana 2. Exercitar il diever da texts biblics 3. Utilisar la Bibla en sia diversidad e sia cunvegnientscha per la vita 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Enconuscher la biografia ideala da la figura da Josef 2. Scuvrir l'agir da Dieu en l'istorgia da Josef 3. Sa fatschentar cun experientschas fundamentalas umanas
Cuntegns	<ul style="list-style-type: none"> – Texts cun enconuschiders da la Sontga Scrittira – Citats da Jesus e Paulus or dal Vegl Testament – Texts biblics e lur istorgia da l'influenza – Istorigas e raquints cun cuntegns existenzials 	<ul style="list-style-type: none"> – Posiziun da Josef ed il conflict cun ils frars Gen 27 – L'avanzament da Josef Gen 39–41 – Nov inscunter e reconciliaziun cun ils frars Gen 42–47 – Conflicts e lur schliaziuns en l'istorgia da Josef – Siemis e lur interpretaziun
Propostas d'agir	<ul style="list-style-type: none"> – Cumparegliar differentas Biblas (d'uffants) – Metodas da l'elavuraziun da texts – Metodas da l'interpretaziun da texts – Midar, agiuntar e scriver da nov texts biblics – Bibliolog – Interpretaziun da la Bibla interactiva 	<ul style="list-style-type: none"> – Cumplettar l'istorgia durant il raquintar cun eveniments enconuschents – Integrar las experientschas da cardientscha da Josef en la raquintaziun – Dissegnar il svilup da la relaziun da Josef cun ils frars – Scriver ina brev a Josef en ses menders muments da la vita – Teologisar a maun da la biografia da Josef

Renviaments

PI21GR	<p>NUS 11.1 Descriver e reflectar davart experientschas umanas fundamentalas</p> <p>NUS 12.2 Explitgar cuntegn, furma linguistica e diever da texts religius</p>	<p>NUS 10.1 Interess per auters</p> <p>NUS 10.4 Chapir la relaziun da pussanza e dretg</p> <p>NUS 11.4 Giuditgar eticamain situaziuns</p>
LeRUKa	2B Interpretar modas d'expressiun religiusas	1B Enconuscher furmas d'expressiun religiusas fundamentalas
+X	<ul style="list-style-type: none"> – Visita dal «Sinnorama» a Winterthur – Exposiziun da Biblas d'uffants e «Bibelmobil» 	

3. classa Scuvrir pratica cristiana

Temas	L'onn ecclesiastic	La regla d'aur
Cumpetenzas	<ol style="list-style-type: none"> 1. Mussar las pli impurtantas festas cristianas ed ils temps spezial da l'onn ecclesiastic 2. Chapir la significaziun da las festas e dals usits da l'onn ecclesiastic 3. Declerar la significaziun dals temps spezial en l'onn ecclesiastic 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Recepir e numnar atgnas imaginaziuns da valurs ed imaginaziuns da valurs cristianas 2. S'occupar da la regla d'aur en il mintgadi 3. Svilupp ar imaginaziuns da valurs cristianas davart la giustia en la tradiziun biblica e postbiblica
Cuntegns	<ul style="list-style-type: none"> – Nadal: La naschentscha da Jesus, usits e tradiziuns, stalla da Nadal, chanzuns da Nadal – Epifania: Usits e significaziun – Pasca: Emna sontga, temp da curaisma e passiu – Ascensiu/Anzainzas – Tschuncaisma – Numnasontga: chapientscha da las confessiuns 	<ul style="list-style-type: none"> – Samaritan misericordavel, Lc 10 – Regla d'aur en il NT: Tut quai che vus lais che la glieud fetschia a vus, quai faschai er ad els! Mt 7,12 – La regla d'aur en il giudaism Tob 4,16 ed en autras religiuns – Furmaziun da conscienza – Martin da Tours – Elisabet da Thüringen
Propostas d'agir	<ul style="list-style-type: none"> – Eruir presavida e rimnar experiensas e dumondas – Elavurar la significaziun da singulas festas – Tschertgar usits, simbols, rituals ed istorgias tar las festas en differentas medias – Formular giavischs dals dis da festa e da pasch 	<ul style="list-style-type: none"> – Manar ina discussiun davart reglas e valurs: Tge è impurtant per nus en nossa famiglia? Tge è impurtant per nus en la classa da scola? – Tedlar ed interpretar l'istorgia: tgi è mes proxim? (samaritan) – Crear placat cun reglas impurtantas per la relaziun vicendaivla e cun l'ambient – Notar e suttascriver la regla d'aur

Renziaments

PI21GR	NUS 12.4 Caracterisar tradiziuns da festas	NUS 10.1 Interess per auters e gidar a concepir la cuminanza NUS 11.3 Declerar, examinar e represchentar valurs e normas
LeRUKa	1B Enconuscher ed interpretar furmas fundamentalas d'expressiun religiusa	1C Percepir e numnar atgnas imaginaziuns da valurs ed imaginaziuns da valurs cristianas
+X	<ul style="list-style-type: none"> – Gidar da preparar ina festa (p. ex. ina festa d'engraziament per la racolta) – Preparaziun emprima communiun (cat.) 	

4. classa Svilupp ar identitad

Temas	Culpa e perdun	Exempels cristians
Cumpetenzas	<ol style="list-style-type: none"> 1. Emprander reflectond l'agen cumportament sbaglià, che Dieu vegn vers l'uman e perduna 2. Reflectar furmas da s'occupar cun culpa 3. Enconuscher vias dal perdunar 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Enconuscher impurtants sontgs ed exempels sco figuras da la cardientscha 2. Rinforzar l'abiltad d'empatia cun s'occupar da grondas personalitads da la cardientscha 3. Scuvrir personalitads sco exempels en il mintgadi
Cuntegns	<ul style="list-style-type: none"> – Las noziuns culpa e perdun – Situaziuns, en las qualas umans daventan culpants – Perdunar ad auters e retschaiver sez perdun – Istorgias da perdun en la Bibla 	<ul style="list-style-type: none"> – Frar Clau e Dorotea, Christophorus, Elisabet da Thüringen, Franz e Clara d' Assisi, Hildegard da Bingen, patron-baselgia, Martin da Tours, Clau da Myra, reformaturs – Eroxs locals che dattan en egl cun curaschi civil
Propostas d'agir	<ul style="list-style-type: none"> – Patertgar tge ch'i vul dir esser culpant e pudair perdunar – Scrivere u giugar curtas istorgias davart il tema – Ponderar tge che sa mida en l'agen mintgadi, sche umans perdunan in l'auter 	<ul style="list-style-type: none"> – Descriver sontgs e grondas personalitads da l'istorgia da la baselgia, declarar lur significaziun, influenza e giuditgar lur funcziun d'exempel ozendi – Realisar ina exposiziun da valisch. Mintga uffant metta ensemen ina pitschna valischa cun texts curts, maletgs u objects tar in songt ch'el elegia sez

Renviaments

PI21GR	<p>NUS 11.1 Descriver e reflectar davart experientschas umanas fundamentalas</p> <p>NUS 12.3 Enconuscher e crear rituals davart midada e perdun</p>	<p>NUS 12.1 Percepir fastizs religius en lur conturns ed en il mintgadi e s'occupar da tals</p> <p>NUS 12.1b Identifitgar figuras e motivs religius e descriver tals</p>
LeRUKa		<p>2A S'orientar a personalitads sco exempels da la vita e da la cardientscha e las laschar render nizzaivlas per sasez</p>

4. classa Acquistar l'abilitad d'exprimer en la religiun

Temas	Fastizs da Dieu en il mund	Texts poetics en la Bibla
Cumpetenzas	<ol style="list-style-type: none"> 1. Scuvrir fastizs da Dieu en il mund 2. Emprerder d'enconuscher la baselgia sco lieu d'inscunter 3. Emprerder d'enconuscher experientschas cun Dieu da cristians 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Emprerder d'enconuscher texts poetics en la tradiziun da texts biblics 2. Interpretar la significaziun da texts poetics 3. Mussar il connex odiern da texts poetics
Cuntegns	<ul style="list-style-type: none"> – Fastizs: da la baselgia, religios, culturals – Localitads da la baselgia sco lieus d'inscunter – Umans che raquintan da lur inscunter cun Dieu – Confessiuns da cardientscha 	<ul style="list-style-type: none"> – Psalm 23 – Magnificat – Vers – Imnis da creaziun – Chanzun da Miriam – Psalms en linguas d'ozendi
Propostas d'agir	<ul style="list-style-type: none"> – Dieu, nua vivas Ti? Crear in giu da dumondas per uffants – Scuvrir localitads da baselgia – Intervista cun cristians – Cumparegliar criticamain testimonis da cardientscha en l'internet – Crear atgnas confessiuns da cardientscha 	<ul style="list-style-type: none"> – Sviluppar in quizlet davart psalms – Psalms en la lingua da pli baud e dad oz: Exempels auditivs, elavurar agens exempels cun uffants – Realisar in cudesch da poesia creativ davart situaziuns actualas – Scriver ina poesia e furma dad «Elfchen» – Scriver in'uraziun en furma da poesia

Renziaments

PI21GR	NUS 12.1 Percepir fastizs religios en lur conturns ed en il mintgadi e s'occupar da tals	NUS 12.2 Explitgar cuntegn, furma linguistica e diever da texts religios
LeRUKa	2B Interpretar modas d'expressiun religusas e differenziar tranter tradiziun ed actualitad. Chattar atgnas furmas d'expressiun	2B Interpretar modas d'expressiun religusas e differenziar tranter tradiziun ed actualitad. Chattar atgnas furmas d'expressiun
+X	<ul style="list-style-type: none"> – Organisar ina biblioteca viva (persunas che raquintan da lur cardientscha) 	<ul style="list-style-type: none"> – Festivar la notg dals psalms

4. classa Crear chapientscha da la Bibla

Temas	Raquints da sumeglias	Moses
Cumpetenzas	<ol style="list-style-type: none"> 1. Demussar sumeglias en lur orizzont da chapientscha (metafras, context, dumonda) 2. Caracterisar sumeglias sco discurs avert da Jesus davart il reginavel da Dieu 3. S'occupar cun la revelaziun da Dieu en il pled 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Chapir Moses sco figura legendara, en la quala vegnan vesaiplas imaginaziuns da salvament fundamentalas dal pievel d'Israel 2. Scuvrir ils maletgs da Dieu ch'ins chatta en l'istorgia 3. Declerar la significaziun fundamentala dals 10 cumandaments
Cuntegns	<ul style="list-style-type: none"> - Sumeglia dal sem da senav Mc 4 - Sumeglia dal semnader Mc 4 - Dal samaritan misericordaivel Lc 10 - Dals lavurants en la vigna Mt 18 - Dal figl pers Lc 15 - Da l'um ritg e dal pover Lazarus Lc 16 	<ul style="list-style-type: none"> - Situaziun d'entschatta en Egipta - Clamada e revelaziun - Turments e partenza - Traversada da la mar da palieu - Preservaziun en il desert - Eveniments al Sinai - Ils 10 cumandaments (vesair tema sut «scuvrir pratica cristiana»)
Propostas d'agir	<ul style="list-style-type: none"> - Raquintar, raquintar vinavant e reconstruir texts da sumeglias - Visualisar las metafras entras constellaziuns da figuras, istorgias da fotografias, comics e films - Actualisar scenicamain cuntegns da l'istorgia sociala 	<ul style="list-style-type: none"> - Punctuar experientschas umanas fundamentalas en l'istorgia da Moses - Tematisar la problematica dals turments e chastits da Dieu - Trair las differentas varts da Dieu sco in fil cotschen (il personal, il liberatur, il pretensius ed inchapibel) tras l'istorgia

Renziaments

PI21GR	<p>NUS 11.2 Tschentiar dumondas filosoficas e reflectar davart talas</p> <p>NUS 12.2 Explitgar cuntegn, furma linguistica e diever da texts religius</p>	<p>NUS 10.4 Chapir la relaziun da pussanza e dretg</p> <p>NUS 11.1 Describer e reflectar davart experientschas umanas fundamentalas</p>
LeRUKa	<p>3B Dumandar criticamain furmas d'expressiun religiusas</p>	

4. classa Scuvrir pratica cristiana

Temas	Exodus e Passah	Ils diesch cumandaments
Cumpetenzas	<ol style="list-style-type: none"> 1. Declerar la festa da Passah a maun d'istorgias centralas ed usits 2. Demussar l'impurtanza da l'exodus per ils umans en il giudaissem 3. Declerar tratgs cuminaivels e relaziun tranter il giudaissem ed il cristianissem a maun da l'exempel Passah/Pasca 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Declerar l'origin dals 10 cumandaments e demussar lur actualitad 2. Stimar l'amur da Dieu e l'amur per il proxim sco criteri d'acziun cristian 3. Enconuscher l'impurtanza dal cristianissem / da las religiuns per stgaffir ina societad paschaivla
Cuntegns	<ul style="list-style-type: none"> - Moses, Exodus - Passah, Seder - Simbols: tschut, ov, vin, paun, manna - Festa da Passah e Sontga Tschaina - Istorgias da suppressiun e deliberaziun 	<ul style="list-style-type: none"> - 10 cumandaments Ex 20,1–21/Deut 5,6–21 - Cumandament principal da l'amur da Dieu e da l'amur per il proxim Mc 12,28–31 - Dretgs d'uffants - Dretgs d'umans - Furmaziun da conscienza - Personalitads d'ozendi sco exempels
Propostas d'agir	<ul style="list-style-type: none"> - Cumparegliar ils rapports da la Sontga Tschaina ed il decurs da la sairada da Seder - Chatter ed interpretar texts biblics en l'art - Crear ina carta geografica ipotetica davart l'exodus da l'Egipta - Actualisiar: Tge vul dir «Liberaziun or da la chasa da sclavs» ozendi? - Preschentar rapports d'umans sin la fuigia 	<ul style="list-style-type: none"> - Scuvrir origin e significaziun dals 10 cumandaments - Actualisar ils 10 cumandaments: Tge significaziun han els oz per mai/nus? - Preschentar ils 10 cumandaments sin placats, en istorgias u producciuns scenicas - Rimmnar exempels per l'amur per sesez e per il proxim en l'atgna experientscha, en l'istorgia ed ozendi, ed emprender d'enconuscher talas sco «indicaziuns» eticas centralas dal cristianissem

Renviaments

PI21GR	NUS 12.4 Caracterisar tradiziuns da festas NUS 12.5 S'orientar en la diversitad da tradiziuns e d'ideologias	NUS 11.4 Metter en dumonda e giuditgar eticamain situaziuns ed acziuns e represchentar a moda fundada puntgs da vista
LeRUKa	2B Interpretar furma d'expressiun religiosa en tradiziun ed actualitad	2C S'ingaschar per imaginaziuns da valurs e per tenutas cristianas en ina cuminanza
+X	<ul style="list-style-type: none"> - Preparaziun e participaziun ad ina Sontga Tschaina - Via da perdun 	<ul style="list-style-type: none"> - Impuls per la campagna ecumenica Unfrenda da curaisma/Paun per tuts

5. classa Svilupp ar identitad

Temas	Demananza cun dolor e mort	L'uman sco sumeglia da Dieu
Cumpetenzas	<ol style="list-style-type: none"> 1. Elavurar furmas da demananza e d'interpretaziun da dolor e mort 2. Reflectar la tradiziun biblica da surmuntar la mort tras la levada 3. Referir la tradiziun biblica da la levada sin l'atgna vita 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Enconuscher e s'approximar als rapports biblics da la creaziun 2. Enconuscher la sumeglia dal maletg da Dieu sco argumentaziun dals dretgs umans 3. Reflectar la sumeglia dal maletg da Dieu sco tradiziun cuminaivla dal giudaisssem e dal cristianissem
Cuntegns	<ul style="list-style-type: none"> - Furmas da la demananza cun malsogna, povradad, submissiun, mancanza da senn e dolor - Differentas furmas d'in pled da funeral, cristian, da la demananza cun malencurada/cordoli e la regurdanza a persunas defunctas - Messadis biblics davart mort e levada (p. ex. 1 Cor 15; 2 Cor 5; 1 Tess 4) - Speranza cristiana sin ina vita suenter la mort, sin giusta e privadientscha tar Dieu - Sclerir ed ordinar maletgs sco tschiel, paradis, l'auter mund 	<ul style="list-style-type: none"> - L'uman sco sumeglia da Dieu Gen 1, 26–28 - L'uman sco creatira e sco sumeglia - L'incarnaziun da Dieu en Cristus - Malsogna ed impediment - «Dieu è en mintga uman» - Sentir il Sontg Spiert sco moda d'agir da Dieu en l'atgna vita - Fidanza da Dieu en ils umans - Responsabladad da l'uman tras l'incumbensa da la creaziun - Responsabladad per la protecciun da vita a l'entschatta ed a la fin da la vita
Propostas d'agir	<ul style="list-style-type: none"> - Exempels d'istorgias dolurusas actualas - Access a texts (biblics) davart la mort e la levada - Colliar simbols sin craps da fossa cun messadis biblics e speranzas cristianas - Prender part observond ad in funeral - Teologisar davart imaginaziuns e maletgs da la vita suenter la mort 	<ul style="list-style-type: none"> - Leger Gen 1, 26–28 e declerar pertge che Dieu na po betg vegnir reduci sin ina schlatta - Cuntinuar entschattas da frasas: «Sche Dieu fiss in um/ina dunna...» - Interpretar fotografias da malsauns, umans en sutgas da rodas, vegls etc.: Pertge che l'imaginaziun da la sumeglia è ina sfida - Declerar consequenzas da l'imaginaziun da la sumeglia per il mintgadi

Renviaments

PI21GR	NUS 12.1 Percepir fastizs religius en lur conturns ed en il mintgadi e s'occupar da tals	NUS 12.1 Percepir fastizs religius en lur conturns ed en il mintgadi e s'occupar da tals
---------------	---	---

5. classa Acquistar l'abilitad da s'exprimer en la religiun

Temas	Misteri da l'amur da Dieu	Bibla en l'art
Cumpetenzas	<ol style="list-style-type: none"> 1. Descriver cardientscha, speranza ed amur sco fundaments da la cardientscha cristiana 2. Sensibilisar per las ovas da Dieu en la vita 3. Eruir la sabientscha sco expressiun da l'amur da Dieu per ils umans 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Scuvrir tradiziuns biblicas en l'art 2. Analisar criticamain furmas da preschentaziun da cuntegns biblicas en l'art 3. Slargiar l'access a motivs biblicas en l'art
Cuntegns	<ul style="list-style-type: none"> – Istorgias biblicas da cardientscha, speranza ed amur – Scuntrar Dieu en il conuman – Exempels per las ovas da Dieu en il mund – Sabientscha e furmas d'expressiun 	<ul style="list-style-type: none"> – Istorgias biblicas en l'art – Furmas da preschentaziun en las differentas epocas d'art – Dimensiuns da preschentaziuns biblicas en l'art – Scuvrir access en l'art – Maletgs, figuras, objects
Propostas d'agir	<ul style="list-style-type: none"> – Mussar «Quai che vus avais fatg al pli pitschen» (Mt 25,31) cun exempels da la baselgia ozendi – Rimnar segns da speranza en il mund (p. ex. crear ina gasetta da speranza) – Emprender d'enconuscher istorgias da sabientscha 	<ul style="list-style-type: none"> – Viadi da perscrutaziun virtual a maun da motivs biblicas en l'art – Realisar in'exposiziun cun maletgs d'art en la stanza da classa – Discurs filosofics davart art e motivs biblicas – Tge ch'in object raquinta, lavuratori da scriver davart objects d'art

Renviaments

PI21GR	NUS 12.1 Percepir fastizs religios en lur conturns ed en il mingadi e s'occupar da tals	NUS 12.2 Explitgar cuntegn, furma linguistica e diever da texts religios
LeRUKa	3B Analisar criticamain furmas d'expressiun reliquas en tradiziun ed actualitad e chattar atgnas furmas d'expressiun	3B Analisar criticamain furmas d'expressiun reliquas en tradiziun ed actualitad e chattar atgnas furmas d'expressiun
+X	– Aktionen von Fastenopfer/Brot für alle unterstützen	– Organisar in lavuratori d'art biblic

5. classa Crear chapientscha da la Bibla

Temas	Psalms	Retgs (Saul, David, Salomo)
Cumpetenzas	<ol style="list-style-type: none"> 1. Demussar psalms sco poesias da la litteratura mundiala e sco cudesch d'uraziun da las baselgias 2. Numnar fidanza en Dieu sco premissa per lamentaziun e laud 3. Sa metter en ralaziun cun messadis existenzials ed emoziunals dals psalms 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Declerar las istorgias dals retgs Saul, David e Salomo a maun da lur situaziun contemporana 2. Preschentar ils retgs en lur umanitad e (fermezzas e flaviezzas) e respunsabladad atgna 3. Tractar a maun da la figura da David rivalitad, pussanza, sforzs da las circumstanzas e vulnerabladad
Cuntegns	<ul style="list-style-type: none"> – Psalm 8: Uman e Dieu – Psalm 22: Psalm da lamantaschun – Psalm 23: Fianza – Psalm 103: Laud – Psalm 139: Circumdà da Dieu 	<ul style="list-style-type: none"> – Pro e contra reginavel – David e Goliat – Saul e Jonathan – David e Joab – David e las dunnas – David e ses figls
Propostas d'agir	<ul style="list-style-type: none"> – Formular tesas ed antitesas davart ils pleds da psalms – Lavur cun la cartoteca da psalms da Rainer Oberthür – Tadar e chantar psalms sonorissads – Transcriber en il mund d'ozendi: maletgs da psalms (grip, chastè, glisch, forza, curaschi, fermezza) 	<ul style="list-style-type: none"> – Discussiun al podi pro e contra reginavel – Crear ina cronica da l'istorgia da Jerusalem sco citad sontga dals gedieu, cristians e muslims – Raquintar episodas elegidas a maun da lur context istoric (W. Laubi) – Raquintar il purter dals retgs en lur umanitad

Renziaments

PI21GR	<p>NUS 11.1 Describer e reflectar davart experientschas umanas fundamentalas</p> <p>NUS 12.2 Explitgar cuntegn, furma linguistica e diever da texts religius</p>	<p>NUS 10.2 Reflectar davart amicizia e relaziuns</p> <p>NUS 10.4 Chapir la relaziun da pussanza e dretg</p>
LeRUKa	2B Expitgar e chattar furma d'expressiun religiosa	
+X	– Visitar messa da cantatas	

5. classa Scuvrir pratica cristiana

Temas	Passiun und Pasca	Giustia
Cumpetenzas	<ol style="list-style-type: none"> 1. Colliar cuntegns ed usits dal temp da Passiun/Pasca in cun l'auter 2. Declerar ils elements biblics centrals da la dumengia da las palmas e da Pasca 3. Scuvrir e declerar la significaziun dal venderdi sontg e Pasca per ils cristians dad ozendi 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Declerar imaginaziuns biblicas da giusta 2. Recepir e demussar imaginaziuns da valurs davart giusta en tradiziun biblica e postbiblica 3. Percorscher malgiustia e s'engaschar per giusta
Cuntegns	<ul style="list-style-type: none"> – Temp da curaisma – Temp da Passiun – Unfrenda da curaisma/Paun per tuts – Dumengia da las palmas – Emna sontga – Venderdi sontg (ref. e cat.) – Mort e levada – Rituals e simbols da Pasca 	<ul style="list-style-type: none"> – Amos – Dals lavurants en la vigna Mt 20 – Dal figl pers Lc 15 – Dals talents fidads Mt 25 – Malgiustia en il mintgadi – Exempels da personalitads istoricas ed actualas: Martin Luther King, Mahatma Gandhi, Oscar Romero, Malala Yousafzai, purtadra dal Premi Nobel da pasch
Propostas d'agir	<ul style="list-style-type: none"> – Rappresentar scenicamain l'entrada da Jesus a Jerusalem – Chatter ed interpretar texts biblics davart la Passiun en preschentaziuns d'art – Preschentar usits e tradiziuns da Pasca da differents pajais – Actualisar: Tge vul dir, dar sia vita per auters? – Rimmnar e preschentar rapports dad umans che han dà lur temp, lur libertad u lur futur per auters 	<ul style="list-style-type: none"> – Approfundar en in'istorgia biblica, preschentaziun en gruppas pitschnas ed en differentas furmas (rapport d'ina persona pertutgada, rapport da gasetta, statua,...) e suenter discussiun manada – Rimmnar e discutir exempels per giusta en l'istorgia ed en l'actualitad – Referats davart umans ch'èn s'engaschads pervi da la cardientscha per umanitad, giusta e solidaritad – Planisar e realisar in'exposiziun tar il tema «gist e malgist» – Exercitar tras gieus da rollas la midada da perspectiva ed empruvar opziuns da sa cuntegnair

Renziaments

PI21GR	<p>NUS 12.4 Caracterisar tradiziuns da festas</p> <p>NUS 12.5 S'orientar en la diversitad da tradiziuns e d'ideologias</p>	<p>NUS 11.3 Declerar, examinar e represchentar valurs e normas</p> <p>NUS 11.4 Metter en dumonda e giuditgar eticamain situaziuns ed acziuns e represchentar a moda fundada puntgs da vista</p>
LeRUKa	2B Interpretar furmas d'expressiun religiusas tradiziunalas ed actualas	2C S'engaschar per imaginaziuns da valurs cristianas en ina cuminanza
+X	<ul style="list-style-type: none"> – Preparaziun e participaziun a la liturgia da venderdi sontg e Pasca 	<ul style="list-style-type: none"> – S'engaschar per in project d'agid – Visitar ina instituziun caritativa

6. classa Sviluppar identitad

Temas	Esser jester – Avair patria	Paulus
Cumpetenzas	<ol style="list-style-type: none"> 1. Enconuscher mia derivanza culturala (usits, rituals, normas) 2. Chapir co che jau sun furmà tras mia derivanza 3. S'avrir per il barat intercultural ed interreligius 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Reflectar la significaziun da Paulus per la baselgia tempriva 2. Ordinar ils rapports biblics davart ils viadis da missiun ed interpretar l'ovra da Paulus en ils lieus elegids 3. Reflectar las dumondas da las vischnancas cristianas temprivas e giuditgar las respostas da Paulus
Cuntegns	<ul style="list-style-type: none"> – Mes agen sistem da valurs tranter influenza e stil – Tratgs cuminaivels e differenzas tranter las modas da viver – Istorgias da migraziun biblicas – Aspects che demussan patria: lieus, umans, lingua, cardientscha 	<ul style="list-style-type: none"> – Interpretar preschentaziuns da l'eveniment da Damascus en pled e maletgs – Chapir ils viadis da missiun da Paulus cun agid da «Bible Earth» – Brevs sco furmas da comunicaziun – Cumparegliar l'istorgia dals apostels e las brevs da Paulus
Propostas d'agir	<ul style="list-style-type: none"> – Formular la piramida da valurs: Tge ch'è propi impurtant en mia vita – Glista da check «Mias ragischs» – Tranter tradiziun tamila e stil da viver svizzer: differents munds – Emprender tras scuntradas 	<ul style="list-style-type: none"> – Chapir ils viadis da missiun da Paulus cun agid dal program «Bible Earth» al computer – Interpretar il maletg da Caravaggio «Conversiun da Paulus» – Emprender d'enconuscher principis da l'elavuraziun da conflicts a maun da l'exempel dal concil dals apostels

Renziaments

PI21GR	<p>NUS 10.1 Interess per auters e gidar a concepir la cuminanza</p> <p>NUS 11.3 Declarar, examinar e represchentar valurs e normas</p>	<p>NUS 12.2 Explitgar cuntegn, furma linguistica e diever da texts religius</p> <p>NUS 12.5 Numnar cuminaivladads e differenzas: Differentas baselgias cristianas ed ecumena</p>
LeRUKa	<p>1B Enconuscher ed interpretar furmas fundamentalas d'expressiun religiosa</p>	

6. classa Acquistar l'abilitad d'exprimer en la religiun

Temas	Sontg Spiert	Las istorgias temprivas
Cumpetenzas	<ol style="list-style-type: none"> 1. Descriver il Sontg Spiert sco forza da Dieu 2. Emprerder d'enconuscher maletgs per il Sontg Spiert 3. Interpretar l'eveniment da Tschuncaisma 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Emprerder d'enconuscher istorgias biblicas temprivas 2. Cumparegliar l'agir da Dieu en las istorgias temprivas 3. Metter en relaziun experientschas biblicas cun temas actuals (p. ex. migraziun)
Cuntegns	<ul style="list-style-type: none"> – Istorgia da Tschuncaisma – Segns per il Sontg Spiert – Uraziuns tar il Sontg Spiert – Significaziun da la Sontga Trinidad – Sacrament dal batten/craisma – Maletgs, furmas da preschentaziun per il Sontg Spiert – Texts da cristians famus davart il Sontg Spiert – Spiert da Dieu sco «Ruach» 	<ul style="list-style-type: none"> – Adam, Eva, putgà original – Istorgias da creaziun – Arca da Noa, diluvi – Cain ed Abel – Tur da Babel
Propostas d'agir	<ul style="list-style-type: none"> – Tschertgar en baselgia fastizs areguard il Sontg Spiert – Leporello tar l'istorgia da Tschuncaisma – Far in portfolio «Sontg Spiert» – Rimnar e cumparegliar maletgs e simbols areguard il Sontg Spiert – Lectura da text biblics 	<ul style="list-style-type: none"> – Elavurar lavuratori d'emprerder Noa – Realisar ina spirala d'emprerder da differentas istorgias temprivas – Crear ina collascha cun situaziuns dal mintgadi davart bun, mal, success, nunsuccess – Preschentar umans che taidlan la vusch da Dieu – Films curts davart istorgias temprivas

Renziaments

PI21GR	NUS 12.1 Percepir fastizs religios en lur conturns ed en il mintgadi e s'occupar da tals	NUS 12.2 Explitgar cuntegn, furma linguistica e diever da texts religios
LeRUKa	3B Analisar criticamain furmas d'expressiun religiosas tradiziunalas ed actualas e chattar atgnas furmas d'expressiun	3B Analisar criticamain furmas d'expressiun religiosas tradiziunalas ed actualas e chattar atgnas furmas d'expressiun
+X	– «Sontg Spiert» – Crear la via en la baselgia	– Devoziun davart success e nunsuccess

6. classa Crear chapientscha da la Bibla

Temas	Profets	Jesus
Cumpetenzas	<ol style="list-style-type: none"> 1. Describer pensums e funcziun dals profets biblics 2. Caracterisar l'uffizi da profet cun ses pensum e sias consequenzas 3. Tractar ils messadis profetics da perdiziun, vieuta e nov cumenzament 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Demussar il Jesus istoric e sia derivanza dal giudaisssem 2. Intercurir l'annunziasiun da Jeus davart il reginavel da Dieu durant sia vita, ses plects e sias accziuns 3. Interpretar passiuin, crusch e levada sco basa da la cardientscha a Cristus
Cuntegns	<ul style="list-style-type: none"> – Il profet Elia 1 retg 17–21 – Il profet Amos – Il profet Jeremia – Il profet Ezechiel – Jona – Las profetas Miriam und Debora 	<ul style="list-style-type: none"> – Jesus il gidieu (galileais, batten tras Johannes, clamada ed interpretaziun suverana da la lescha) – Jesus e sia cuminanza cun ils apostels (descendenza) – Passiuin, crusch e levada al laschan daventar Cristus, figl da Dieu e signur da la baselgia
Propostas d'agir	<ul style="list-style-type: none"> – Tschentiar dumondas davart la giustia, l'engaschi per quella e las funtaunas da forza latiers – Tematisar clamada, audiziun e visiun sco experienschas divinas – Laschar udir fermes plects da profets en il preschent – Profets gists e fauss ozendi – Actualisar temas sco perdiziun, vieuta e nov cumenzament 	<ul style="list-style-type: none"> – Cumparegliar preschentaziun da Jesus en ils 4 evangelis – Crear ina via da staziuns tar la vita da Jesus – Elavurar messadis centrals da Jesus – Contemplar preschentaziuns davart Passiuin, crusch e levada en art, litteratura e film
Renviaments		
PI21GR	<p>NUS 10.1 Interess per auters e gidar a concepir la cuminanza</p> <p>NUS 11.3 Declarar valurs e normas</p> <p>NUS 11.4 Giuditar eticamain situaziuns</p>	<p>NUS 12.1 Percepir fastiz religius</p> <p>NUS 12.2 Explitar cuntegn, furma linguistica e diever da texts religius</p> <p>NUS 12.5 Inscuntrar cun respect differentas persvasiuns</p>
+X	<ul style="list-style-type: none"> – Organisar demonstraziuns e marschs da protest 	<ul style="list-style-type: none"> – Ir u crear vias da la crusch

6. classa Scuvrir pratica cristiana

Temas	Tschuncaisma	Visiuns da pasch
Cumpetenzas	<ol style="list-style-type: none"> 1. Describer l'eveniment da Tschuncaisma en la Bibla 2. Declarar il Sontg Spiert en sia significaziun cristiana 3. Scuvrir Pasca, Anzainza e Tschuncaisma en lur significaziun per il mintgadi 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Chapir e sviluppar visiuns da pasch entaifer ed ordaifer la Bibla 2. Stimar la pasch sco orientaziun e finamira per ils cristians 3. Enconuscher la contribuziun dal cristianissem / da las religiuns per stgaffir ina societad paschaivla
Cuntegns	<ul style="list-style-type: none"> – Eveniment da Tschuncaisma, Fatgs dals apostels 2,1–13 – Trinitad: in Dieu sco bab, figl e Sontg Spiert; Dieu preschent en il Sontg Spiert – Pasca, Anzainza e Tschuncaisma – Eveniment da Tschuncaisma sco origin da la baselgia – Baselgia da Tschuncaisma e moviments carismatics 	<ul style="list-style-type: none"> – Visiuns da pasch da Jesaja – Il paradis sco lieu da la pasch – La noziun dal reginavel da Dieu en il NT – Sumeqlias davart il reginavel da Dieu – Visiun da pasch da frar Clau – Uraziun da pasch da Francestg – Gandhi: Pelegrins da la pasch – Principi da la nunviolenza – Umans per la pasch dal preschent (marschs per la pasch)
Propostas d'agir	<ul style="list-style-type: none"> – Analisar e preschentar chanzuns actualas e veglias, imnis, legendas, istorgias, poesias e maletgs tar il di da festa – Cumparegliar Pasca, Anzainza e Tschuncaisma, vesair lur connex ed illuminar lur significaziun per il mintgadi tras retschertgas ed intervistas – Perscurtar l'effect dal Sontg Spiert en la vita persunala ed en la cuminanza 	<ul style="list-style-type: none"> – Rimnar, documentar e preschentar exempels da l'engaschi per la pasch en l'atgna experientscha da vita, en l'istorgia ed en il preschent – Cumparegliar formulaziuns da la regla d'aur e discutir tge ch'ella pretenda dals umans – Cumparegliar la convivenza en la classa, scola, famiglia u baselgia cun l'imaginaziun dal reginavel da Dieu e sviluppar ordlunder visiuns – Exercitar la communicaziun senza violenza
Renviaments		
PI21GR	NUS 12.4 Caracterisar tradiziuns da festas NUS 12.5 S'orientar en la diversitad da tradiziuns e d'ideologias	NUS 11.4 Metter en dumonda e giuditgar eticamain situaziuns ed acziuns e represchentar a moda fundada puntgs da vista
LeRUKa	2B Interpretar furma d'expressiun religiosa en tradiziun ed en il preschent	2C S'engaschar per imaginaziuns da valurs e tenutas en ina cuminanza
+X		– Project d'agid: p.ex. Terre des hommes u acziun da scriver brevs dad Amnesty international

Champs da cumpetenzza e cuntegn per il 3. ciclus

	Sviluppar identitad	Acquistar l'abilitad da s'exprimer en la religiun	Crear cha- pientscha da la Bibla	Scuvrir pratica cristiana
7. classa	Demananza cun success e nunsuccess	Confessiuns cristianas	Mitos da la creaziun e scienzas natiralas	Furmas da la spiritualitad cristiana
8. classa	Partenadi ed amicizia	Professiuns da cardientscha	Visiuns biblicas da l'avegnir	Etica dal predi sin il culm
9. classa	Maletg da l'uman e dignitad umana	Vita suenter la mort – eternitad	Motivs religius en l'art	Responsabladad e solidaritad

Explicaziuns davart las cumpetenzas 3. ciclus

7. classa Sviluppar identitad	
Tema	Demananza cun success e nunsuccess
Cumpetenzas	<ol style="list-style-type: none"> 1. Percepir e valitar atgnas fermezzas e flaivlezzas 2. Agir cun responsabladad en cas da success e nunsuccess 3. Verbalisar experientschas da success e nunsuccess e communitgar cun auters davart talas
Cuntegns	<ul style="list-style-type: none"> – Valitaziun individuala e genereala da success e nunsuccess – Cunfins da prestaziun da l'agen corp – Experienscha individuala en gieu, pantomima e furmaziun artistica – Idols e lur funcziun d'exempel
Propostas d'agir	<ul style="list-style-type: none"> – S'occupar criticamain d'idols e lur funcziun d'exempel – Sa render attent tge che contribuescha al bainstar corporal e spiertal – Chapir l'effect d'atgnas expressiuns esteticas e virtualas en l'art ed en las medias socialas – «Lavuratori d'emprender», spazi per lavur biografica: Co sun jau ma sviluppà? Tgenins eran/èn mes success e nunsuccess, mias fermezzas e mes talents? Tge stoss jau anc sviluppar per mes avegnir? – Malegiar in panorama da la vita, ina bostg cun mias ragischs, mes success, mias fermezzas e mes pensums da svilup, scriver ina brev a memez
Renviaments	
PI21GR	ERC 2.1 Structurar l'atgna cuntrada da valurs e quella cuminaivla
LeRUKa	3A Sa percepir en l'atgna cuntradiziun e crear activamain il process per tschertgar l'atgna identitad

7. classa Acquistar l'abilitad da s'exprimer en la religiun

Tema	Confessiuns cristianas
Cumpetenzas	<ol style="list-style-type: none"> 1. Descriver tratgs cuminaivels e differenzas tranter las confessiuns cristianas 2. Sviluppar chapientscha per la diversitad da confessiuns cristianas 3. Chapir la significaziun da l'ecumena en convivenza cun las confessiuns
Cuntegns	<ul style="list-style-type: none"> - Confessiuns dals conscolars e da las conscolaras - Confessiuns cristianas en Svizra - Refurmà – catolic (tge collia, tge divida) - Differenzas confessiunalas en l'edifizi da la baselgia ed en la liturgia - Engaschi per l'ecumena, pratica vivida da las confessiuns cristianas - Cussegl ecumenic da las baselgias a Genevra (CEB)
Propostas d'agir	<ul style="list-style-type: none"> - Refurmà – catolic en il discurs (Barat cun conscolars e conscolaras) - Crear in portfolio davart tratgs cuminaivels e differenzas - Emprerder d'enconuscher baselgias da la regiun - Elavurar in radi da temp davart il svilup da las confessiuns cristianas en il Grischun - Apps d'emprerder. Sviluppar atgnas contribuziuns davart confessiuns cristianas - Preschentar organisaziuns che s'engaschan per l'ecumena
Renziaments	
PI21GR	ERC 3 Rolla ed effect da la religiun ERC 4 Sa fatschentar cun religiuns e cun vistas dal mund
LeRUKa	3B Acquistar l'abilitad da s'exprimer en la religiun
+X	<ul style="list-style-type: none"> - Festa da pasch ecumena - Moviment da Taizé - Emna d'uraziun per l'unitad dals cristians

7. classa Crear chapientscha da la Bibla

Tema	Mitos da la creaziun e scienziass natirallas
Cumpetenzas	<ol style="list-style-type: none">1. Preschentar rapports biblics da la creaziun en furma istorica e tradiziunala2. Chapir las differenzas d'access al mund da la teologia ed a las scienziass natirallas3. Interpretar la tematica da creaziun sin fundament da l'istorgia dal salit biblica
Cuntegns	<ul style="list-style-type: none">– Rapports biblics da la creaziun Gen 1,1–2,4a e Gen 2,4b–3,24– Maletg dal mund vegl-oriental e mitos da la creaziun– Teoria dal sfratg primar e da l'evoluziun (darwinissem)– Creaziunissem– Motivs da la creaziun en la Bibla (Psalms)
Propostas d'agir	<ul style="list-style-type: none">– Cumparegliar mitos da creaziun vegl-orientals e biblics– Tegnair referats davart teorias da la scienza natirala en connex cun l'origin dal mund– Perscrutar motivs da la creaziun en la Bibla– Organisar ina discussiun al podi davart la relaziun dal Dieu creatur e la scienza natirala
Renviaments	
PI21GR	ERC 3 Enconuscher fastizs e l'influenza da religiuns en la cultura ed en la societad. ERC 4 Sa fatschentar cun religiuns e cun vistas dal mund
+X	3B Acquistar l'abiltad da s'exprimer en la religiun

7. classa Scuvrir pratica cristiana	
Tema	Furmas da la spiritualitad cristiana
Cumpetenzas	<ol style="list-style-type: none"> 1. Enconuscher caracteristicas centralas da la spiritualitad cristiana 2. Describer differents access spirituals e tradiziuns 3. Stimar la spiritualitad cristiana ed esser cunscient da l'atgna spiritualitad
Cuntegns	<ul style="list-style-type: none"> - Urdens, claustras e la vita en claustra - Moviments e cuminanzeas cristianas - Taizé - Moviments cristians da giuvenils - Meditaziun e furmas d'uraziun quietas - Urar cun pleds, chanzuns, musica e moviment - Rituals e liturgia - Adurar iconas (ortodox) - Furmas per observar da la Bibla
Propostas d'agir	<ul style="list-style-type: none"> - S'occupar da l'istorgia d'ina claustra da la regiun - Retschertgar, documentar e preschentar la vita en claustra d'ina cuminanza u d'in urden d'ozendi tras films, intervistas ed ulteriuras funtaunas - Scuvrir il svilup da singulas cuminanzeas religiusas - Preschentar furmas d'uraziun da la tradiziun cristiana - Svilupp ed experimentar agens exercizis spirituals (p. ex. meditaziun) e reflectar quels
Renviaments	
PI21GR	ERC 3.2 Giuditgar rolla ed effects da religiuns e communitads religiusas en connexs socials ERC 4.2 Explitgar pratica religiusa en il context profan da viver
LeRUKa	3F S'orientar en purschidas spiritualas dal cristianissem e tscherner talas
+X	<ul style="list-style-type: none"> - Via da la craisma/via da la confirmaziun - Visita d'ina claustra - Via da pelegrinadi

8. classa Svilupp ar identitad

Tema	Partenadi ed amicitia
Cumpetenzas	<ol style="list-style-type: none">1. Reflectar las atgnas aspectativas davart partenadi ed amicitia2. Chapir l'abilitad d'amicizia e d'amur sco part da l'atgna identitad3. Colliar sexualitad cun partenadi, amur, respect ed unitad e betg discrimar orientaziuns sexualas
Cuntegns	<ul style="list-style-type: none">– Amicitia, partenadi, relaziuns d'amur– Esser um ed esser dunna– Discriminaziun sexuala
Propostas d'agir	<ul style="list-style-type: none">– Experimentar l'expressiun dal corp– Exercitar da trair cunfins cun gieus da rollas– Reflectar experientschas al limit en projects ed eveniments pedagogics– Crear in video declarativ/paraid da graffiti davart il tema «Desideri/Amur»– Analisar las rollas d'um e dunna– S'occupar cun las pussaivladads ed ils ristgs davart relaziuns, partenadi e sexualitad en las medias socialas

Renziaments

PI21GR	ERC 2.1 Chapir la midada da valurs e normas ERC 5.2 Reflectar experientschas ed aspectativas davart schlattaina e rollas
LeRUKa	3A Sa percepir en l'atgna cuntradiziun e crear activamain il process per tschertgar l'atgna identitad 4A Crear e viver la diversitad da l'atgna identitad

8. classa Acquistar l'abiltad da s'exprimer en la religiun

Tema	Professiun da cardientscha
Cumpetenzas	<ol style="list-style-type: none"> 1. Emprerder d'enconuscher confessiuns da cardientscha e confessiuns religiusas sco furma d'expressiun d'experiencias cun Dieu 2. Describer il svilup da maletgs da Dieu e confessiuns da cardientscha 3. Stimar la diversitad da professiuns da cardientscha en confessiuns e religiuns
Cuntegns	<ul style="list-style-type: none"> - Professiuns da cardientscha da differentas confessiuns - La professiun da cardientscha apostolica ed il Nicänum-constantinopolitanum - Maletgs da Dieu e professiuns da cardientscha - Experiencia cun Dieu e professiun da cardientscha - Professiun da cardientscha e dogmas - Experiencia religiosa e lingua ozendi - Biografias da cardientscha - Novs moviments religios
Propostas d'agir	<ul style="list-style-type: none"> - Tgi crai tge? Far in collascha davart professiuns da cardientscha - Rimnar e commentar criticamain texts e maletgs davart imaginaziuns da Dieu - Rimnar citats d'experiencias cun Dieu e cumplettar tals cun agens - Crear ina chascha da stgazi davart la professiun da cardientscha - Discurs filosofic davart stgazi e stima da differentas imaginaziuns - Dogmas: Sclerir significaziun, istorgia da derivanza ed impurtanza - Scuvrir experiencia religiosa en musica e film

Renviaments

PI21GR	ERC 3 Rolla ed effect da la religiun ERC 4 Sa fatschentar cun religiuns e cun vistas dal mund
LeRUKa	3B Acquistar l'abiltad da s'exprimer en la religiun
+X	- Di pastoral davart il tema «Discurrer da la cardientscha»

8. classa Crear chapientscha da la Bibla

Tema	Visiuns biblicas da l'avegnir
Cumpetenzas	<ol style="list-style-type: none">1. Recepir las dimensiuns da l'avegnir e da la speranza da la vita umana2. Chapir las perspectivas da l'avegnir e da la speranza da la cardientscha giudaic-cristiana3. Scuvrir visiuns biblicas da l'avegnir che demussan caracter da forza, consolaziun e protest
Cuntegns	<ul style="list-style-type: none">– Visiuns da l'avegnir profeticas: nova lia Jer 31, nov spiert 2 Cor 3, nov tschiel e nova terra Jes 65– Noziuns tar temas sco salvament, cumplenida, pasch, giustia, ritgezza da la vita, salit e libertad– Speculaziuns da l'auter mund a regard astrologia e ficziun– Istorgias ed exempels da desideri, curaschi, forza ed opposiziun– Consum, eveniment e realisabladad sco aspects centrals da la vita d'ozendi
Propostas d'agir	<ul style="list-style-type: none">– Lavur creativa tar las noziuns salvament, cumplenida, pasch, salit, ritgezza da la vita e libertad– Chantar e tematisar chanzuns da gospel– Actualisar visiuns profeticas e metter en connex cun ozendi– Scrivere cunteristorgias davart maletgs ed eveniments dal mintgadi– Visualisar desideri, gjavischs e siemis

Renviaments

PI21GR	ERC 1 Reflectar davart experientschas fundamentalas existenzialas ERC 4 Sa fatschentar cun religiuns e cun vistas dal mund
LeRUKa	3B Interpretar furmas d'exprimer en la religiun
+X	<ul style="list-style-type: none">– Crear in'exposiziun davart il tema desideri

8. classa Scuvrir pratica cristiana

Tema	Etica dal predi sin il culm
Cumpetenzas	<ol style="list-style-type: none"> 1. Enconuscher l'origin ed il cuntegn dal predi sin il culm 2. Intercuir valurs eticas fundamentalas e filosofias dal predi sin il culm 3. Reflectar ils principis da la glorificaziun en connex cun sia realisaziun en il mintgadi
Cuntegns	<ul style="list-style-type: none"> – Predi sin il culm Mt 5–7/Glorificaziuns Mt 5,3–12 – Pled champester Lc 6 – Principis da la glorificaziun: povradad, malencurada/cordoli, umilitad, miaivladad, tschertga da giusta, misericordia, pasch e prontezza da suffrir – Radicalitad dal cumandament da la charezza per l'inimi ed il scumond da giuditgar – Umans ch'èn s'engaschads per questas valurs e quests principis
Propostas d'agir	<ul style="list-style-type: none"> – Analisar, resumir ed actualisar a moda creativa singulas passaschas dal predi sin il culm – Scuvrir e preschentar valurs fundamentalas dal predi sin il culm ed interpretar en connex cun l'agen mintgadi – Sviluppàr visiuns: Co fiss mes/noss mund ideal, sche tuts vivessan tenor ils principis dal predi sin il culm? – Reflectar, discutir e ristgar in experiment da pensar davart la realisaziun dal predi sin il culm (u d'ina valur spezifca da quel): Tge sa midass en nossa scola, sche mintgin surpigliass sia responsabladad? (crear placat, exercitar in di en scola...)

Renviaments

PI21GR	<p>ERC 2.1 Declerar, examinar e represchentar valurs e normas</p> <p>ERC 4.4 S'orientar en la diversitad da tradiziuns religiusas ed ideologias ed inscuntrar differentas persvasiuns cun respect</p>
LeRUKa	<p>3F S'orientar en purschidas spiritualas dal cristianissem e tscherner da talas</p> <p>3C Reflectar las atgnas imaginaziuns da valurs e s'engaschar per quellas</p>
+X	<ul style="list-style-type: none"> – Via da la craisma/Via da la confirmaziun – Inscunter cun umans che vivan tenor ils principis dal predi sin il culm

9. classa Svilupp ar identitad

Tema	Maletg da l'uman e dignitad umana
Cumpetenzas	<ol style="list-style-type: none">1. Enconuscher perspectives praticas da la furmaziun dals dretgs umans, emprender solidaric en favur d'ina organisaziun da vita umanitara2. Chapir la perspectiva egalitara da la furmaziun dals dretgs umans sco incumbensa a la resistenza3. Metter en dumonda urdens politics e systems da dretg or da la perspectiva structurala da la furmaziun dals dretgs umans
Cuntegns	<ul style="list-style-type: none">– Argumentaziun biblica als dretgs umans– Decleraziun universal da dretgs umans dal 1948– Dretgs umans sco «Scola da la dignitad umana»– Tgenins dretgs umans datti e tge han quels da far cun mai?– Exempels da projects d'organisaziuns caritativas da la Baselia (Unfrenda da curaisma, Paun per tuts, Caritas, HEKS,...)
Propostas d'agir	<ul style="list-style-type: none">– Emprender d'enconuscher l'istorgia dals dretgs umans– Examinar ils dretgs umans en il mintgadi– Emprender tras in project davart il tema dretgs umans e globalisaziun– Tematisar e documentar violaziuns dals dretgs umans– Analisar furmas da l'abus ad umans pli baud ed ozendi

Renziaments

PI21GR	ERC 2.2 Metter en dumonda e giuditgar eticamain reglas, situaziuns ed accziuns e defender a moda fundada puntgs da vista
LeRUKa	4C Contribuir al svilup d'ina cuminanza da valurs orientada al cristianissem

9. classa Acquistar l'abilitad da s'exprimer en la religiun

Tema	Vita suenter la mort – eternitad
Cumpetenzas	<ol style="list-style-type: none"> 1. Emprerder d'enconuscher imaginaziuns da l'auter mund en las confessiuns cristianas 2. Describer la demananza cun la finitad da la vita e tschentar dumondas davart il senn da la vita 3. Percepir l'impurtanza da la cardientscha a la levada e da l'eternitad per la vita
Cuntegns	<ul style="list-style-type: none"> – Experienscha cun la mort, demananza cun talas experienschas (lavur da malencurada, rituals) – Imaginaziuns da l'auter mund – Cardientscha a la levada, vita eterna, eternitad – Dumonda da senn, connexs da la vita – Demananza cun la finitad da la vita – Preschentaziuns da l'ultim giudizi (cump. era baselgias en la regiun)
Propostas d'agir	<ul style="list-style-type: none"> – Discurs filosofic davart «Nua giain nus cur che nus murin?» – Preschentar e discutir imaginaziuns da l'auter mund or da la vista da las confessiuns cristianas en texts e films – Vita eterna e vita actuala – experimentar cun patratgs – Finitad e senn da la vita: far accessibel la dumonda dal senn a maun da tecnicas da dumondas, connex Viktor Frankl (Wille zum Sinn) – Scrivere poesias tar il tema levada, sviluppar gieus da plects davart levada ed eternitad – Plects «crusch»-ads tar il messadi da Jesus davart mort e levada

Renziaments

PI21GR	ERC 1 Reflectar davart experienschas fundamentalas existenzialas ERC 2 Tschentar dumondas filosoficas
LeRUKa	3B Interpretar la moda d'exprimer en la religiun
+X	– Messa da giuvenils «A la tschertga da l'eternitad»

9. classa Crear chapientscha da la Bibla

Tema	Motivs religios en l'art
Cumpetenzas	<ol style="list-style-type: none">1. Percorscher l'atgna valur d'ovras d'art2. Interpretar motifs religios en l'art3. Crear motifs religios en connex cun ozendi
Cuntegns	<ul style="list-style-type: none">– Art en baselgias– Represchentaziuns da figuras e cuntegns biblics– Maletgs d'art tar temas religios– Motivs religios en la reclama– Motivs religios en musica, film e cultura da pop– Ovras musicalas ed sonorizaziuns da cuntegns biblics
Propostas d'agir	<ul style="list-style-type: none">– Retschertgar davart artists ed ovras d'art– Cumparegliar represchentaziuns religiosas cun cuntegns religios u teologics– Scrivar atgnas observaziuns e meditaziuns da maletgs– Elavurar motifs religios en l'art, agiuntar e modifitgar– Furmar represchentaziuns actualas tar maletgs, videos e sculpturas

Renziaments

PI21GR	ERC 3.1 Identifitgar motifs religiuns en il mintgadi ed en ovras culturalas e giuditgar co che religiuns vegnan preschentadas en las medias ERC 4 Sa fatschentar cun religiuns e cun vistas dal mund
LeRUKa	3B Interpretar la moda d'exprimer en la religiun

9. classa Scuvrir pratica cristiana

Tema	Responsabladad e solidaritad
Cumpetenzas	<ol style="list-style-type: none"> 1. Declerar l'impurtanza dal principi da cuminanza cristian per l'agir moralic 2. Enconuscher la responsabladad e la solidaritad en la societad locala e globala 3. Stimar l'engaschi per la solidaritad a l'exempel d'organisaziuns d'agid da la baselgia
Cuntegns	<ul style="list-style-type: none"> – Responsabladad ed etica da responsabladad – Argumentaziun biblica da la solidaritad – Ovas d'agid e da missiun da la Baselgia (Mission 21, Missio, ...) – Ingiustia structurala – Svilups ecologics sbagliads – Demanza cun fugitivs (Agid per 'persunas che tschertgan asil) – Etica da l'ambient e dad animals
Propostas d'agir	<ul style="list-style-type: none"> – Perscrutar e definir las noziuns responsabladad e solidaritad ord vista cristiana en documents da la baselgia – Represchentar la responsabladad persunala en las differentas situaziuns da vegliadetgna e vita – Analisar la responsabladad per persistenza e mantegniment da la creaziun en il mund d'ozendi e demussar vias concretas per midaments – Scuvrir malgiustias structuralas da la societad tras retschertgas e skizzar pussaivladads per midaments – Cumparegliar organisaziuns da non-profit, organisaziuns nunguvernamentalas ed ovas d'agid da la Baselgia en lur engaschi per solidaritad – S'occupar cun il tema actual da la campagna ecumena
Renviaments	
PI21GR	<p>ERC 5.4 Gidar a concepir activamain cuminanza</p> <p>ERC 5.5 Explorar e respectar differentas situaziuns da vita e differents munds da viver</p>
LeRUKa	<p>3C Reflectar las atgnas valurs e s'engaschar per ellas</p> <p>3D Mantegnair l'atgna posiziun en in champ da tensiun enconuschent e betg enconuschent e s'engaschar a moda constructiva</p>
+X	<ul style="list-style-type: none"> – Participaziun activa ad in project da la plaiv – Inscunter cun requirents d'asil – Realisar agen project – Sa participar al di mundial da l'uraziun – «Acziun da rosas» da la campagna ecumena



Katholische Landeskirche Graubünden
Baselgia catolica Grischun
Chiesa cattolica dei Grigioni



CHIESA EVANGELICA RIFORMATA
GRIGIONESE
BASELGIJA EVANGELICA REFORMADA
DAL GRISCHUN
EVANGELISCH-REFORMIERTE
LANDESKIRCHE GRAUBÜNDEN